

[Jørgen Gram.]

til Hjælp. Flertallet enedes saa om en Rentelettelseslov, medens man dengang, som ogsaa nu, afventede en Ordning med Nedbringelse af selve Gældsbyrden.

Den højtærede Finansminister har i sin Fremstættelsestale og det ærede Medlem Hr. P. Mortensen har ligeledes gjort Rede for, hvordan Loven har virket. Jeg vil gerne konstatere, at Loven har virket godt, efter sin Hensigt, at aflaste og skabe Basis for Arbejdsro. Men der har været en Del Huller i Loven, som først, i hvert Fald for en Dels Vedkommende, har vist sig ved dens Administration.

Jeg anerkender og takker for de Forbedringer, der er indføjet i det nuværende Lovforslag. De bestaar for det første i Hævningen fra de 105 pCt. af Panteværdien op til de 110 pCt.; derved vil en Del flere Laan komme med ind under Lovforslaget. Dernæst i Hævningen af den Rentefod, der betingede, at ogsaa en Del private Laan og Banklaan kunde komme ind under Rentelettelsen, Hævningen fra 3½ til 4½ pCt. Det, at Maksimumsrentefoden var saa lavt nede, har bevirket, at meget faa af de betræffende Midler har kunnet komme ind under Rentelettelsesloven, kun 3,9 Mill. Kr., et lille Beløb i Forhold til de Midler, der er anbragt her. Men der er nogle Forhold, der er skæve, og jeg vil gerne slaa til Lyd for, at de forbedres, enten ved at man ændrer Tallene, eller ved at man gør Tilføjelser.

Det har nemlig vist sig, at Prioriteringen i Forhold til Ejendomsskylden eller i Forhold til Handelsværdien er højst forskellig i de forskellige Egne i Sønderjylland; medens et Førsteprioritetslaan, et almindeligt Kreditforeningslaan, i Midtsønderjylland og i det vestlige Sønderjylland i Praksis svarer til Ejendomsskylden, er det saadan i det østlige Slesvig, f. Eks. paa Haderslev-egnen og ikke mindst paa Sønderborgegnen, at baade Kreditforeningslaan og et almindeligt Andenprioritetslaan kommer ofte til at ligge inden for den samme Grænse.

Naar det saa har været fastsat i Loven, at 85 pCt. af Panteværdien skulde være den Grænse, hvor den egentlige Rentelettelse begyndte, vil det deraf fremgaa, at den østlige Egn ikke er blevet ligestillet med de andre Egne paa dette Punkt. Det har vist sig, at f. Eks. i en enkelt Kommune har kun 13 pCt. faaet Del i Rentelempelsen i Forhold til det, der før skulde ydes; medens i Haderslev 26,6 pCt. laa under de 85 pCt. af Panteværdien, saa var Tilfældet det, at i Sønderborg Amt laa der 56 pCt. under

nævnte Grænse. Det siger sig selv, at det skaber en Ulighed, naar Handelsværdien ikke er ens i Forhold til Panteværdien, hvilket der burde findes Udvej for at faa udjævnet gennem det Lovforslag, som her foreligger.

Vi maa huske paa, at de forskellige Laan, det her drejer sig om, saa godt som alle er Statslaan, men at de er optaget paa forskellig Tid og under forskellige Vilkaar. Det solidariske Ansvar var i sin Tid gældende i fuldt Maal inden for Hypoteklaanefonden. Ved den sidste Lovs Vedtagelse blev det solidariske Ansvar for Hypoteklaanefonden i væsentlig Grad forringet, man fritog i væsentlig Grad Kautionisterne for de uhyre Forpligtelser, som netop dette Ansvar kunde føre med sig paa Grund af de store Tab, der var i denne Institution, men man løste dem ikke fuldt ud. Efter min Mening burde man have gjort dette. Det er i Øjeblikket saadan, at Indenrigsministeren kan bestemme, naar Kautionsforpligtelsen under denne Institution skal træde i Kraft. For Drifts-laaneforeningerne er der ogsaa en Kautionsforpligtelse, om hvilken man ikke ved, hvor dybt den griber om sig, hvor meget den kan rive med sig, idet der er adskillige Drifts-laaneforeninger, hvor kun ganske enkelte i Dag er i Stand til at yde den Kautionsforpligtelse, som der ved Indgaaelsen var en ret anselig Mængde af. Det samme gælder Andelskasser og visse Andelsselskaber. Jeg synes, at det bør være en Forpligtelse, at Staten, der jo staar som Garant eller som Laangiver, vedkender sig sit fulde Ansvar og overtager Kautionsforpligtelserne.

Der er ogsaa en Gruppe af Laan, hvor disse er meget følelige, det er de saakaldte Realkreditlaan. Det drejer sig kun om ca. 6 Mill. Kr. Disse Laan var de første næst efter Laanekasselaanene, der i sin Tid som Kriseforanstaltning blev ydet som en sikker Andenprioritet, men man forlangte personlig Kaution, og man forlangte, at ogsaa de stedlige Sparekasser, gennem hvilke Laanene blev ydet, skulde staa som Garanter for disse Laan. Imidlertid gaves der, som Tiden gik, Lejlighed til at indskyde Prioriteter foran, saaledes at Kautionerne i Stedet for at komme til at garantere for Andenprioritet kom til at garantere for Tredie- eller Fjerdeprioritet. Hvad det har ført med sig, har mange bitre Erfaringer for. Jeg skal nævne et enkelt Eksempel. En Gaard med en Ejendomsskyld paa 90 000 Kr. fik et Realkreditlaan paa 22 500 Kr.; det var altsaa sat efter Lovens Bestemmelse paa en sikker Plads dengang. Imidlertid gik Tiden, Manden kom i Vanskeligheder,